

Respons

Somalia: Al-Shabaab – trusler og reaksjoner mot frivillige organisasjoner, familiemedlemmer til ansatte i frivillige organisasjoner, myndighetstilhengere og andre kritikere

Problemstilling/spørsmål:

- Truer og/eller dreper al-Shabaab slektninger av personer som har jobbet for eller vært tilknyttet internasjonale organisasjoner eller TFG/utenlandske styrker, kun fordi de er i slekt?

Journalister, samfunnskritiske aktører og nøkkelpersoner tilknyttet overgangsmyndighetene (herunder politi, sikkerhetspersonell og andre personer som oppfattes som myndighetenes sentrale støttespillere) risikerer fortsatt trusler og likvidering i Sør-Somalia, men i mindre omfang enn i perioden 2007-2008 (UN Human Rights Council 2009, Landinfo 2009).

I perioden 2007-2008 kunne også uskyldige gjøremål som salg av drikkevarer til etiopiske soldater medføre sterke reaksjoner fra radikale grupperinger, men i dag er hovedmotstanderne for både al-Shabaab og Hizb ul-Islam AMISOM-soldatene og regjeringssoldatene. Dessuten er internasjonale og lokale hjelpearbeidere fortsatt mål for angrep (intervjuer i Nairobi mars 2009, se også Landinfo 2009). Dette fremheves også i rapporten til FNs sikkerhetsråd i oktober 2009:

The risk of hostage-taking for international staff has also significantly increased [...] On 16 August, Al-Shabaab militia again attacked the World Food Programme (WFP) compound in Wajid, triggering a firefight in which three insurgents were killed. The motive is believed to have been to kidnap international staff for ransom. As security assurances provided by insurgent leadership in southern and central Somalia have become increasingly unreliable, United Nations international staff had to be relocated from duty stations in southern and central Somalia, and security arrangements are being reviewed. Critical humanitarian operations continue with national staff and NGO partners (UN Security Council 2009).

Respons Somalia: Al-Shabaab – trusler og reaksjoner mot frivillige organisasjoner, familiemedlemmer til ansatte i frivillige organisasjoner, myndighetstilhengere og andre kritikere

FNs uavhengige menneskerettighetsrapportør Shamsul Bari peker også på dette i sin rapport:

Although violence against humanitarian personnel and assets was lower in the first half of 2009 than during the same period in 2008, workers continue to be killed, abducted or subjected to violence. For example, since January 2009, seven aid workers have been killed and seven abducted. A total of 16 aid workers are still in captivity, some since 2008. They include three abducted in Kenya in July 2009 and taken to Somalia (UN Human Rights Council 2009, s. 9).

I juli 2009 krevde al-Shabaab at UNDP, UNDSS og UNPOS¹ skulle legge ned sin virksomhet i Somalia, og hevdet at disse FN-organisasjonene var fiender av islam. De fleste angrepene på hjelpeorganisasjonene og kidnappingene har imidlertid vært økonomisk og ikke politisk motiverte. Dette gjenspeiles også i avgiftene al-Shabaab krever av de frivillige organisasjonene (AFP 2009). Al-Shabaab er i prinsippet ikke imot virksomheten til NGOer i Somalia, men de vil kontrollere virksomheten deres. Dette skjer blant annet ved at organisasjonene skal registrere virksomheten sin hos al-Shabaab, innrette seg etter deres regelsett når det gjelder kvinnelige ansatte og, som nevnt, betale avgifter (AFP 2009; e-post fra internasjonal kilde).

Al-Shabaab ville dessuten bli svært upopulære hvis de skulle iverksette tiltak som stopper programmer i regi av NGOer som befolkningen nyter godt av eller er helt avhengige av.

Påstander om at al-Shabaab skulle true eller utgjøre en trussel mot familiemedlemmer til personer som jobber for NGOer er på denne bakgrunnen tvilsomme, og det har ikke kommet informasjon til Somalia-observatører i Nairobi om angrep på familiemedlemmer til personer som arbeider for NGOer. Slike hendelser ville etter alt å dømme føre til at disse organisasjonene hadde trukket seg ut, eller på annen måte stoppet virksomheten (e-post fra internasjonal kilde i Nairobi, 24. september).

Al-Shabaab har et velfungerende nettverk og god oversikt over lokalbefolkningen i områdene de kontrollerer (intervjuer i Nairobi, mars 2009). Det har eksempelvis vært henrettelser av personer som har vært anklaget for spionasje for TFG i henholdsvis Mogadishu og i Marka (Mohamed & Guled 2009, IASC 2009), og straffereaksjonene mot personer som bryter med al-Shabaabs tolkning av islamsk lov, er strenge (BBC 2009, Mohamed 2009). Hevnreaksjoner fra al-Shabaab i dag mot butikkeiere eller andre som i 2007-2008 handlet med etiopiske soldater omtales imidlertid ikke – verken i somaliske media eller av FN. Men det rapporteres fra tid til annen om drap uten kjente gjerningspersoner og motiv. Om disse drapene er motivert av hevn eller straff, er umulig å vite.

¹ UNDP (United Nations Development Fund) er FNs utviklingsfond, UNDSS (United Nations Department of Safety and Security) er FNs enhet for sikkerhet, som har ansvaret for sikkerhetsvurderinger knyttet til FN-ansattes arbeid i ulike konfliktområder, mens UNPOS (United Nations Political Office for Somalia) er FNs politiske kontor for Somalia.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder

- AFP (2009, 12. november). Somali rebels issue aid rules. *AFP*. Tilgjengelig fra <http://somalilandpress.com/9606/somali-rebels-issue-aid-rules/> [lastet ned 17. november 2009]
- BBC (2009, 6. november 2009). Somali adulterer stoned to death. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8347216.stm> [lastet ned 17. november 2009]
- IASC Somalia, dvs. Inter-Agency Standing Committee Somalia (2009, 2. oktober). *Protection cluster update. Weekly report*. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/OchaLinkClick.aspx?link=ocha&docId=1123815> [lastet ned 17. november 2009]
- Landinfo (2009, 2. juni). *Somalia: Sårbarhet – minoritetsgrupper, svake klaner og utsatte enkeltpersoner*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/910/1/910_1.pdf [lastet ned 17. november 2009]
- Mohamed, M. (2009, 20. mai). Somali justice – Islamist-style. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8057179.stm> [lastet ned 17. november 2009]
- Mohamed, I. & Guled, A. (2009, 25. oktober). Somalia's Shabaab rebels execute two for spying. *Reuters*. Tilgjengelig fra http://www.hiiraan.com/news2/2009/oct/somalia_s_shabaab_rebels_execute_two_for_spying.aspx [lastet ned 17. november 2009]
- UN Security Council (2009, 2. oktober). *Report of the Secretary-General on Somalia pursuant to Security Council resolution 1872*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra <http://unpos.unmissions.org/Portals/UNPOS/Repository%20UNPOS/S-2009-503.pdf> [lastet ned 17. november 2009]
- UN Human Rights Council, (2009, 17. september). *Report of the independent expert on the situation of human rights in Somalia, Shamsul Bari*. New York: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/docs/12session/A.HRC.12.44.pdf> [lastet ned 17. november 2009]

Muntlige kilder

- Internasjonal kilde i Nairobi. E-post 24. september 2009.
- Internasjonale kilder. Intervjuer i Nairobi, mars 2009.

Respons **Somalia: Al-Shabaab – trusler og reaksjoner mot frivillige organisasjoner, familiemedlemmer til ansatte i frivillige organisasjoner, myndighetstilhengere og andre kritikere**

- Somaliske kilder. Intervjuer i Nairobi, mars 2009.

© Landinfo 2009

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Somalia: Al-Shabaab – trusler og reaksjoner mot frivillige organisasjoner, familiemedlemmer til ansatte i frivillige organisasjoner, myndighetstilhengere og andre kritikere